नित्यस्यसुखस्यानुफलंभेहेतुमुपन्यस्यन्नेतन्निराकरोति अत्रोच्यतेइत्यादिना अनृतात्सत्त्वासत्त्वाभ्यामनिर्वचनीयादज्ञानात् तमःअविद्या अनित्याशुचिदुःखरूपेषुदेहादिषुनित्यत्वशुचित्वसुखत्वबुद्धिरूपो विपर्यासः॥ ११॥अस्यविपर्यासस्याभावेनित्यंसुखंप्रकाशतइत्याह यस्त्वेतैरिति एतदेवस्वर्गपदाभिधेयमित्याह नचैतइत्यादिना तस्मात्स्वर्गार्थिनांप्रवृत्तिः सुखार्थैवेतियुक्तमुक्तंसुखान्नपरमस्तीति॥ १२॥ १३॥ ॥ १४ ॥ ऐहिकंसुखंतुच्छीकृत्ययथास्वर्गार्थंसर्वेबुद्धिमंतःप्रवर्तंते एवंस्वर्गमपिक्षयिष्णुत्वेनतुच्छीकृत्यबुद्धिमत्तरामोक्षसुखार्थंयतंतइत्याह पृथिवीति सर्वभूतानांजनित्रीअविद्यापृथिवीवपृथिवीसर्वेषांक्लेशा नांक्षेत्रभूतायथात्रानुभूयतेतद्विधाःअनंतक्लेशसंततिक्षेत्रभूतास्तत्रस्वर्गेस्त्रियःसंति यथात्रपुमानविद्यावाननेकक्लेशभाजनंतथातत्रप्रजापतिः तस्यापिसोबिभेत् सनारमत प्रजापतिर्वैस्वांदुहितरमभ्यध्यायत्

भृगुरुवाच अत्रोच्यते अनृतात्खलुतमःप्रादुर्भूतंततस्तमोग्रस्ताअधर्ममेवानुवर्ततेनधर्मं क्रोधलोभहिंसानृतादिभिरवच्छन्नानखल्वस्मिँल्लोकेनामुत्र सुखमाप्नुवंति विविधव्याधिरुजोपतापैरवकीर्यंते वधबंधनपरिक्लेशादिभिश्चक्षुत्पिपासाश्रमकृतैरुपतापैरुपतप्यंते वर्षवातात्युष्णातिशीतकृतैश्चप्र तिभयैःशारीरैर्दुःखैरुपतप्यंते बंधुधनविनाशविप्रयोगकृतैश्चमानसैःशोकैरभिभूयंतेजरामृत्युकृतैश्चान्यैरिति ॥ ११ ॥ यस्त्वेतैःशारीरमानसैर्दुःखैर्नसंस्पृ श्यतेससुखंवेद॥ नचैतेदोषाःस्वर्गेप्रादुर्भवंतितत्रखलुभवंति॥ १२ ॥ सुसुखःपवनःस्वर्गेगंधश्चसुरभिस्तथा॥क्षुत्पिपासाश्रमोनास्तिनजरानचपापकं॥ १३॥ नित्यमेवसुखंस्वर्गेसुखंदुःखमिहोभयं॥ नरकेदुःखमेवाहुःसुखंतत्परमंपदं ॥ १४ ॥ पृथिवीसर्वभूतानांजनित्रीतद्विधाःस्त्रियः॥ पुमान्प्रजापतिस्तत्रशुक्रंते जोमयंविदुः॥ १५॥ इत्येतल्लोकनिर्माणंब्रह्मणाविहितंपुरा॥ प्रजाःसमनुवर्ततेस्वैःस्वैःकर्मभिरावृताः॥ १६॥ इतिश्रीमहाभारतेशांति०मोक्ष०भृगुभरद्वा जसंवादेनवत्यधिकशततमोऽध्यायः॥ १९० ॥ ॥ ७॥ भरद्वाजउवाच दानस्यकिंफलंप्राहुर्धर्मस्यचरितस्यच॥ तपसश्चसुतप्तस्य स्वाध्यायस्यहुतस्यवा॥ १॥ भृगुरुवाच हुतेनशाम्यतेपापंस्वाध्यायैःशांतिरुत्तमा॥ दानेनभोगानित्याहुस्तपसास्वर्गमाप्नुयात्॥ २ ॥ दानंतुद्विविधंप्राहुः परत्रार्थमिहैवच॥ सद्योयद्दीयतेकिंचित्तत्परत्रोपतिष्ठते॥ ३॥ असद्योदीयतेयत्तुतद्दानमिहभुज्यते॥ यादृशंदीयतेदानंतादृशंफलमश्नुते॥ ४॥

तस्यरुद्रःशिरोहरत्मधुकैटभौतंहंतुमुद्यतौ यक्षराक्षसास्तंयभितुमुद्यताइत्यादिश्रुतिस्मृतिभिस्तस्यापिभयारत्यादिप्रतिपादनात् एतावांस्तुविशेषः अत्रशुक्रंजन्मांतरबीजंवासनाजालंपुण्यापुण्यमयं तत्रतुतेजो मयंकेवलंपुण्यमयमिति एवंचनिरुपाधिसुखमेवपरमःपुरुषार्थोनस्वर्गइतिसाधयतामोक्षस्यनिर्विषयसुखात्मत्वमुक्तं ॥ १५॥ १६ ॥ इतिशांति०मो०नै०भा०नवत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १९० ॥ ॥७॥ एवंअनृतात्खलुतमःप्रादुर्भूतमित्यादिग्रंथश्रवणेनदुःखादुद्विग्नोमोक्षंचदुर्लभंमन्वानश्चित्तशुद्धिद्वारामोक्षप्रापकंपुण्यमेवश्रेयइतिनिश्चिन्वंस्तद्विशेषफलानिपृच्छतिसारासारविवेकार्थं दानस्येत्यादिना दानस्य दानरूपस्यधर्मस्येत्येकःप्रश्नः ॥ १ ॥ शांतिरुपरतिः ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥

Digitized by Google